

## REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

## ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:  
 pe un an . . . . . 20 cor.  
 pe 1/2 an . . . . . 10 .  
 pe 1/4 an . . . . . 5 .  
 de 1 lună . . . . . 2 .  
 Număr de Duminecă pe an  
 4 coroane.

Pentru România și străinătate  
 câte pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

## ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

## INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima  
 dată 14 bani; a doua oară  
 12 bani; a treia oară 8 b.  
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și  
 insertiunile sunt a se plăti  
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nerăncate nu se primesc

# TRIBUNA POPORULUI

## PĂGÂNII.

Departa în Țeara Nemțescă s'a împușcat un om.

A fost bun, a fost curat la suflet și curate au fost moravurile lui, eară cea mai mare bucurie a vieții sale a fost munca și facerea de bine.

Nu se poate socoti bogăția, cu care l-a dăruit Dumnezeu. Dar' el așa bogat fără de seamă a trăit muncind și iubind pe de aproapele său, cum este porunca de sus.

Fabricile lui fac un oraș întreg și peste patruzeci mii de oameni trăiesc din munca, ce el le-o dădea. El însă nu despoia pe muncitorii săi de putere, ci le cerea numai ce este de cerut dela omul muncitor. În schimb însă muncitorii lui Alfred Krupp în fiecare seară și în fiecare dimineață mulțumiau lui Dumnezeu pentru soartea ce i-a ajuns.

Căci stăpânul se îngrija cu belșug pentru traiul vieții lor. Casa lor era curată și sănătoasă, mâncarea lor dătătoare de putere. La boală îngrijiți, bătrânii scutiți de neajunsuri și fără frica miseriei pământestii. Băieții și copilașele lor umblau la școală aleasă, unde învățătorii harnici erau plătiți de stăpânul.

Fabricile lui Alfred Krupp erau strălucite învățături, cum se împărechiează munca cu mulțumirea, eară stăpânul a fost bun, a fost curat la suflet și curate au fost moravurile lui.

Dar' totuși departe în Țeara Nemțescă Alfred Krupp s'a împușcat.

Că au venit câinii de l-au lătrat. Au venit păgânii, ca să-l omoare. Să zice socialistii, cari nu au Dumnezeu, nici lege despre omenie, ci numai rău pentru cei ce trăiesc bine muncind din greu.

Și aceștia în jurnale, ca să otrăvească viața omenească. Venin, minciună, scornituri sunt armele lor. Pe cei slabi îi îmbată cu seduceri surcate, pe cei leneși îi aprinde cu ura față de cei dăruți de Dumnezeu cu averi pământestii, pe cei bogați îi înproașcă cu veninul spurcăciunii lor.

Prea era Alfred Krupp om de omenie și prea era dovadă, că și el ce are, poate să fie spre binele celor săraci.

Așa au început gazetele celor răloși să-l înproaște cu bănuiala trădătorului. Ci-că el umblă după spurcăciuni, că numai la vederea mulțimii e cinstit, dar' în taina singurătății și în ascuns e monstru păcătos, care nimiceste nevinovăția și pregătește suferințe nevinovate pentru iad. În casa lui din insula Capri, zis'au păgânii, Alfred Krupp trăiește în orgii și se aseamănă cu împăratul Tiberius cel păcătos.

Minciună era, spurcată minciună. Dar' vai Doamne, departe calea dela minciună până la desvelirea ei. Și par'că legile făcute de oameni sunt nume scut pentru defăimători și dacă fur muncit de foame un puic de grâină te pedepsește legea omenească mai tare, decât atunci când omori sufletul, când nimicesti dulceața vieții

unui om bănuindu-l și pe nedrept acuzându-l cu păcate.

El bestie omul și Doamne puțin sunt, cărora să nu le pară bine, când aud rău despre alții, ear calomnia este cea mai dulce deprindere omenească.

Așa a fost Alfred Krupp calomniat.

Minciuna vărsată în litere de tipar a străbătut prin ochi și prin creier la sufletul curat și a vărsat otrava ucigătoare în inimă neștiutoare de viață și răutate. Mai ales cei buni se cutremură când sunt calomniați, căci pentru omul de treabă cinstea este cel mai scump tezaur pământesc și cel ce-l fură cinstea, îl omoară, căci fără de cinste nu poate trăi. Necinstitul ride, când îl scuipă în față, ci dă-i numai pâine și vei fi laudat.

Împușcat cu noroiul calomniei sufletul lui Alfred Krupp s'a sguduit. Avea consoartă iubitoare și cinstită. Din depărtare ea auzi calomnia și de unde mai înainte soțul ei pentru dinsa era idealul iubit al bărbatului de omenie, acum credința ei începu a se clătina și mintea i-se întunecă de durere.

E mai ușor să lupți cu ucigașul, ce ridică mâciuca pe față asupra ta, e mai ușor să lupți, decât cu calomnia spurcată vărsată în tipar.

Otrava a fost ucigătoare. Alfred Krupp s'a împușcat și a încetat să mai bată inima lui cea plină de bunătate, fiindcă nu putea să trăiască în mocirla bănuelii de păcate.

Sierul mortului a fost încungiurat de miile celor ce trăeau din munca lui. Și plâneau bărbații, plâneau copilașii muncitorilor, căci toți au pierdut un părinte iubit.

A venit preotul îmbrăcat în hainele cernite, ca să ducă la mormânt pe cel mort și să mângâie pe cei rămași.

Dar' Domnul a făcut mai mare mângâiere.

Din orașul cel mai strălucitor, din palatul domnesc dela Berlin a încălecat împăratul puternic al Germanilor și s'a dus lângă sierul mortului. Cu capul descoperit a înșoțit cocciugul până la locul de vecnică odihnă și a plâns la mormântul celui defăimat.

Așa a crezut Wilhelm II. că trebuie să dea satisfacție cinstei, ear calomnia să o vestejească. Plin de mândrie și-a ridicat apoi cuvântul și a a înferat pe păgânii, cari se bucură mândrind cinstea celor de treabă. A zis, că nu cunoaște hoție mai murdară, nu cunoaște bestialitate mai neomenească, decât spurcata calomnie.

Cei buni s'au ușurat, păcătoșilor le-a înghețat sângele în vine, căci împăratul i-a amenințat cu puterea dreptății.

Exemplul acesta e înalțător.

Numeros societatea întreagă a celor cinstiți, uniți ca într'un stog, pot să oprească în loc calomnia și pe făptuitorii ei. Ne ridicăm cuvântul și punem pecetea rușinei pe fruntea calomniatorilor neoameni. Să ne ferim de ei, ca de spurcăciune, să-i urmă-

rim, ca pe câinii turbați, că Doamne dureroasă-i mușcătura lor.

Și seara și dimineața rugăciuni ferbinți ridicăm, să-i bată Dumnezeu, că ei sunt adevărații păgâni și ucigași.

Vasile Goldiș.

**Crisă parlamentară în Germania.** Deoarece ce socialistii și-au pus gând să facă obstrucție, ca asfel până în Maiu proiectul de tarifă vamală să nu poată fi votat de Reichstag, Kardorff a propus ca acest proiect să fie votat en bloc. Propunerea lui Kardorff desigur va fi primită, ceea-ce face o mare turburare în Germania, căci propunerea și primirea aceasta se consideră drept o lovitură gravă parlamentarismului.

## Maghiarisarea numelor.

Una dintre cuceririle curentului șovinist este maghiarisarea numelor. Nu-i zi, în care organul oficial al statului să nu publice cum Schöpkelesz a devenit Zrinyi, Iajtelesz Hunyadi și așa mai departe.

Face deci oare-care senzație știrii, că Zsögöd Béni, profesor universitar în Budapesta, și-a germanizat numele ori mai bine și-a tras seama și a reluat vechiul său nume de Grossschmied.

Privitor la acest incident, „Alkotmány” scrie:

„E lucru cunoscut că profesorul universitar Zsögöd Benő și-a germanizat numele, devenind ear Grossschmied. Și ultima sa lucrare a apărut deja sub acest nume. Schimbarea aceasta curioasă de nume foile au comentat-o în diferite chipuri; elevii săi au hotărât deci să manifesteze pentru iubitul lor profesor. Hotărârea lor au dus-o azi la îndeplinire. Când profesorul Zsögöd, acum earăși Grossschmied, a aflat motivul manifestațiunii, a zis elevilor săi următoarele:

„Deoarece ce în afacerea aceasta am ajuns în oare-care contradicție cu opinia publică a țării, socot necesar a da lămuriri de pe catedra universității chiar. La faptul acesta m'a îndemnat dragostea de neam. Tatăl meu se numea Grossschmied Sándor; era jade la tablă, consilier regesc și maghiar infocat. Mama era din Zemplén, din familie nobilă. Un unchiu al meu a fost protonotar în Maramurș, întâiul care a condus protocoalele în ungurește. Când mi-am reluat deci numele străbun, nu spre Germania am privit, ci spre Maramurș și Zemplén. Nu m'am gândit că iau nume german, ci am vrut să dau expresie pietății și alipirii către tradițiile familiare.

Și desigur, în viața socială, ba chiar și în politică, garanție că sunt oameni de treabă numai aceia pot da, cari dovedesc mai presus de toate că au respect pentru tradițiile familiare. Cine de numele său familiar se lapădă ca și cum arunci o haină ruptă, fără îndoială că este sub stăpânirea și a altor slăbiciuni.

Pe de altă parte omul cuminte nu trebuie să se emoționeze față de ori-ce pretensii ale opiniei publice. Mai

ales când știm, că opinia publică este tocmai așa de schimbăcioasă ca — moda! Și-apoi poate fi cine-va bun patriot și bun Ungur chiar, și fără nume unguresc. Wlassics și Plösz numai nume unguresc nu este. Și cine ar tagădui că ei sunt maghiari infocați? După cum Visontai Soma, fostul Salamon Schöpkelesz nu va fi fostul maghiar infocat decât Pichler, care și-a păstrat numele din respect pentru tradițiile sale familiare.

N'avem, în privința aceasta, de cât să căutăm prin almanachul dietal. Câte nume străine nu vom găsi între actualii deputați și nu s'ar supăra ei oare, când cine-va numai așa i-ar crede pui patrioți și maghiari infocați, dacă și-ar maghiarisa numele? ... Desigur! Și ce-i face să 'și păstreze numele nemaghiar? Respectul pentru tradițiile familiare.

Ei, dacă acest respect este decizător la bărbați sus puși, de ce cultul familiar să fi oprit între cei puși de soarte pe o treaptă mai inferioară socială? Funcționarilor de tot felul, geandarmilor, finanțierilor și tuturor celor cari servesc ori sunt în dependență cu statul, li-se impune să și maghiarizeze numele.

Este oare aceasta morală?

Când un profesor universitar își reia numele german din respect pentru tradiția familiară, ear studenții universitari îl aplaudă pe profesorul care astfel a ajuns în contradicție cu opinia publică, nu este oare de condamnat a silii pe cine-va să-și lapede numele cinstit moștenit din părinți? Falk, Pichler, Sturmman, Wickenburg și alții, joacă rol în viața publică maghiară și sunt considerați cu toate că n'au nume unguresc. De ce să fie desconsiderați ori prigoniți chiar, alții mai mici pentru-că-și păstrează numele vechiu? Nu e oare o imoralitate și în tot cazul o dovadă de mare slăbiciune când guvernantul se supun curentului șovinist care crează astfel de măsuri nedrepte și la tot cazul două măsuri de judecată pentru același lucru?

De ce adică Grossschmied să nu fie tot același profesor distins cum fusese după-ce își luase numele de Zsögöd? Și ce a pierdut nația ungurească dacă între bărbații distinși și țării unul figurează earăși cu numele său străbun ear nu sub un nume poezic ca Zsögöd? ...

Sunt și în sinul altor popoare numiri străine, dar puterile de stat nu i-a venit în minte să siluiască schimbarea acelor nume. De pildă, în România: Asaki numai nume românesc nu este, dar de aceea nu i-a trecut prin minte nimănui să pretindă ca doctorul Asaki, nepotul marelui român Asaki, care se ilustrase în Franța, să-și schimbe numele după-ce guvernul țării îi oferi în țeară catedră universitară. Lahovary nu e d'asemenea nume românesc, dar d'aceea pentru cât nu și l'ar schimba cei ce-l poartă?

La noi, în Țeara-Ungurească însă, ca la nimeni! Toate se măsoară cu două măsuri ori se întorc pe dos. Kohn de eri, care abeași va fi aducând aminte cum l'a trecut tatăl său din Galiția, vrea să facă azi opinie publică maghiară și să figureze ca

nelntreacut patriot numai pentru-că acum îl chiamă — Kosut... Și ne dăscălește pe noi, *autochtoni* în țeară, ei, care nu știm cum să aibă respect pentru tradiția țării când de aceea a familiei își bate joc!

Pătura cultă a țării să-și însereză bine cazul lui Grossschmied care s'a lăpădat de — Zsögöd.

Russu Șirianu.

**Situația parlamentară.**

Afacerea Nessi s'a încheiat cu un incident incalculabil în rezultatul său final. În Budapesta se vorbește de criză și situația deși nu va fi așa de critică precum este prezentată de zările opoziției, totuși se pare a fi ceva la mijloc.

Precedențele sunt următoarele:

La începutul ședinței de oineri Nessi Pál și-a regulat afacerea sa personală cu Fejérváry. A respins și a declarat de minciună vestea răspândită despre dînsul, că în Cluj ar fi ațâțat băieții de stradă, ca să arunce armata cu petri. E regretabil — zice, — că un ministru nu numai crede astfel de palavre stupide, dar chiar le și răspunde.

Dup'aceea președintele Apponyi a anunțat că Mezőssy Béla și Rátkay László vor se vorbească înaintea ordinei de zi, cu privire la declarațiunile de erii a ministrului Fejérváry. E însă de părerea, că este de prisos să vorbească doi înși la același obiect; drept'aceea acordă cuvîntul numai lui Mezőssy, dar întreabă camera dacă e învoită să asculte și pe Rátkay? Dispoziția opoziției era deja foarte agitată. — Cum nu? Nu suferim botniță, vociferau în stînga.

Și Dieta i-a dat și lui Rátkay cuvînt.

În mijlocul unei atențiuni încordate a început Mezőssy să vorbească. Fejérváry, — zice — a folosit erii astfel de expresii, că, dacă parlamentul ține cât de puțin la demnitatea și suveranitatea sa, acele expresii nu se vor tolera nici un moment fără retorsiune. Citește din procesul verbal, pasagiul din vorbirea lui Fejérváry, în care declară că numai din *complexanță* a implinit cererea Dietei și respectează de altfel legea, dar hotărîrea Camerei nu o ține de obligatoare pentru sine și pentru armată.

— *Impertinență! Temeritate! Omul acesta trebuie nimicit!* strigau infuriați în stînga.

Și cînd — continuă Mezőssy — Beóthy Ákos și Ugron Gábor a protestat în contra cuvintelor sale, cu o temeritate

ne mai pomenită dînsul le-a mai repetat odată.

— *Acesta nu e ministru! Acesta e căprar ori strajameșter!* a strigat Molnár Jenő.

— *Peară! La dracu cu el!* s'auziau de pe băncile din stînga.

Ministru constituțional nu poate spune lucruri de acestea — continuă Mezőssy. — Așa se vede, Fejérváry cunoaște numai o responsabilitate, responsabilitatea pentru împlinirea oarbă a poruncilor împărătești. Aceasta înseamnă curat *proclamarea absolutismului*. Ori-cît dormitează opiniunea publică maghiară, până acolo n'am ajuns încă, ca să se insulte în mod atât de temerar constituționalismul. Să 'și-o însemne ministrul, că te poți răzima un timp oare-care pe baionete, dar a domni cu acelea, nu se poate. Și dacă în acest parlament mai este o opoziție, acestui ministru nu este ertat a 'i-se vota nici un singur soldat.

— *Nici nu va căpeta! De aici trebuie să plece* — strigau cu toții de pe băncile kossuthiștilor.

— Când președintele a făcut erii o enunțiațiune plină de demnitate, pe care ori-ce maghiar cinstit trebuie să o aprobe — zice Mezőssy pe un ton mai ridicat — majoritatea a tăcut, dar 'l-a apaudat pe Fejérváry, ca și cînd i-ar săruta mîna care 'i-a lovit peste obruz.

— *Nemernicie! Ticălogie! Rușinați-vă!* erau cuvintele adresate către majoritate.

— Nu vă mirați după aceasta — continuă Mezőssy — dacă se sdruncină credința față de legi și să întărește în sufletul nostru convingerea, că constituția nu este altceva decît o țesătură de paiujan, în care se prind muștile. În numele său și al partidului pretinde satisfacțiune pentru ofensa adusă demnității parlamentului.

Aplause frenetice au acoperit ultimele cuvinte ale lui Mezőssy; dup'aceea a vorbit Rátkay.

— În virtutea constituțiunei stau aici — zice — și deputații și ministrii. Dar unde va ajunge constituția dacă ministrul respectă numai voința Regelui și disconsideră pe celalalt factor al suveranității, parlamentul. Cum se poate încredința în mîinile unui astfel de om puterea publică?

*Peară! Omul acesta trebuie desființat!* strigau de pe băncile kossuthiștate.

— Vrem să știm — continuă Rátkay — că ministru constituțional șade în fotoliul ministrului de honvezi, ori decît un ge-

neral, care nu cunoaște numai pe supremul cap al armatei? Dacă e ministru constituțional, atunci va trebui să-și revoace cuvintele și se ceară iertare Dietei, altfel cu dînsul nu se mai poate pertracta și nici că va pertracta Dieta. Provoacă pe Széll să se declare imediat.

Dup'cea s'a sculat Széll cu o vedită indispoziție zicînd că n'a luat parte în discuția imunității, pentru-că dreptul de imunitate îl consideră de o afacere internă a Dietei în care guvernul nu e iertat nici se preocupe nici se des direcțiune. La întrebarea lui Rátkay răspunde, că Fejérváry este ministru constituțional și poartă răspunderea legii. Declară apoi, că Fejérváry n'a voit și n'a putut voi să violeze datorințele sale constituționale. Roagă Dieta, să considere ca declarațiunea aceasta incidentul de terminat.

— *Oho! Asta nu va fi!* Il vom învîța noi să respecte parlamentul! erau cuvintele unanime ale kossuthiștilor.

Președintele a pus capăt larmei colosale închizînd discuția și ordinînd ședința închisă. Sub decursul ședinței închise, ministrul preșident 'l-a chemat prin telefon pe Fejérváry, după știrea răspândită pe coridor, ca să-l determine la o declarațiune oportunistă pentru a lua acuzișul situației foarte încordate. Fejérváry s'a și presintat numai decît și a tratat timp îndelungat cu Széll și cu contele Andrássy Gyula.

Ședința deschisă însă a reînceput și s'a și terminat, fără ca Fejérváry să se fi arătat în parlament. În locul acesteia, cei informați au dat știrea, că ministrul de honvezi, dup'ameaz va merge la Viena ca să raporteze Regelui și să-și presinte demisia; pentru-că criza între dînsul, ministru președinte și Apponyi este deplină.

Fejérváry rămîne, — asta-i nouitatea ce vine din Budapesta. Széll a găsit adică formula după care să împace pe toți.

De aceea kossuthiștii sunt supărați rău. Unul dintre ei, Bartha Miklós, scrie în „Magyarország” de Duminecă următoarele:

„Fejérváry rămîne. Cum să nu rămână?! Doar n'are nici creștere nici simțire unguerească. N'are nici instincte parlamentare și felul lui de a gândi încă nu e parlamentar. Și dinpovriva: reprezentă toate tradițiile ticăloase ale monarhiei. Se înțelege că asemenea om trebuie ținut, căci nația noastră trebuie tratată ca pe dușman”.

**Mesagiul Regal.**

Vineri, 15/28 Noembrie a avut loc deschiderea Corpurilor Legiuitoare.

La orele 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> dimineața, domnișii senatori, domnișii deputați și înaltele corpuri ale Statului s'au intrunit în sala ședințelor Adunării.

La orele 12 Majestatea Sa Regele, însoțit de Alteța Sa Regală Principele Moștenitor a intrat în sala Adunării, precedat de casa Sa civilă și militară, fiind primit la scară de domnișii ministri.

Regele, suindu-Se pe Tron, încongiurat de domnișii ministri, a citit următorul Mesagiu:

„Domnișilor Senatori,

„Domnișilor Deputați,

„Salut în anul acesta Corpurile Legiuitoare cu o deosebită și viue mulțumire.

„Am sîrbat astă primăvară cu Țeara întreagă aniversara de un pătrar de secol a războiului victorios și a proclamării independenței, a acelor fapte mărețe din care s'a înălțat Regatul României. În astă toamnă amintirea faptelor ostășești a fost reînviată pe însuși cîmpul de bătălie, unde s'a redeschis vitejia strămoșească în lupta crîncenă în care intraseră armatele aliate răsromâne.

„Primirea călduroasă ce Am întimpinat în Bulgaria din partea Principelui și a Poporului Său, a dat acestei amintiri o semnificare deosebită. Am fost mișcat că simțimentele de recunoștință pentru România sunt păstrate cu vioiciune și că numeroasele legături de vecinătate din trecut nu sunt uitate. Astfel, întrevăderea dela Ruscuk și Plevna a întărit relațiunile prietenești dintre amîndouă țările.

„Sunt fericit a constata că raporturile noastre cu toate Statele sunt din cele mai bune. Am putut dobîndi acest rezultat numai prin politica noastră campănită, care, în acord cu interesele noastre proprii ca și cu marile interese Europene, ne-a atras încrederea tuturor.

„Domnișilor Senatori,

„Domnișilor Deputați,

„Situațiunea noastră financiară s'a întărit în mod atât de satisfăcător, încît două bugete se încheie cu escedente, ear sumele disponibile ale tesaurului public, fiind destul de însemnate, s'a putut plăti cu anticipație împrumutul provisor de 17.092.722 lei, din primăvara trecută, al cărui termen expiră la 15 Iunie viitor. „Guvernul Meu va presinta acum al treilea buget, în care cheltueile sunt men-

**Căsătoria pentru zestre.**

Trad. după H. Malot.

De

Sever Bocu.

(Urmare).

IV.

— Nu e așa că veți fi fericiți! zise Susana emoționată. Dar îndată simțind că se va trada, urmă silindu-se a fi veselă:

— Spune-mi mamă cum vei arangia.

— Odaia cea mare parterre va fi cabinetul de lucru al tatălui tău; și noi vom lua odaia cea mică dealătura, astfel vom fi împreună, cum se și cade unde e învoială: așa goful și monotonia vieții de sat nu va fi între noi; din odaia cea mică se vede marea foarte frumoasă, ea-ți va fi o distracție cât vei mai sta cu noi; dacă te vei mărita curînd cel puțin vei fi mulțumită și-îndu-ne bine așezați, în cele mai bune condițiuni pentru a fi fericiți, tatăl tău și eu... Cum n'am putut fi nici-odată la Paris — e bine nu e așa?

— Voiu fi foarte fericită.

Cînd se apropie timpul să vie tatăl și eșiră înainte, ea-l luă de braț și se strînse lângă el.

— Ești mulțumit cu z'ua de azi? întrebă ea.

— Foarte mulțumit va merge bine, acum cînd m'am dec'is cu desăvîrșire vîd că e bine: atunci ești fericit cînd știi ce voești, vei ști tu mai tîrziu.

— Te asigur, că știu de-acum, zise ea.

Apoi rugă pe mamă-sa să povestească modul de arangiere:

— Fără îndoială, zise dl Capel, vom fi foarte bine; e un timp cînd credem că fericirea e în sărăcie.

— Da, dar' trebuie să ajungem la acest timp.

— Vei vedé.

— Ceea-ce vîd de-acum e, că lucrurile merg așa cum doriți și sunt fericită.

— Dar' tu?

— O! și eu sunt fericită, dar' pe mine nu mă număr.

— Asta va să zică, că cugeți să ne părăsești în curînd?

Trebul să facă o mare sforțare asupra ei să nu i-se schimbe vocea:

— Asta e secretul meu.

Ea zise aceste vorbe cu un ton gumeț; dar' simțind că 'i vin lacrimile în ochi, părăsi pe tatăl seu și merse să culesgă o răsură de care erau o mulțime pe acolo apoi dură-ce se liniști puțin se întoarce și 'i-o prinse tatăl seu în chioțoare.

— Ceea-ce-mi place și mai mult, urmă ea, este că nu vîd veți mai despărți luni întregi cum faceai altă-dată, rătăcind prin Franca pentru afacerile tale.

— Sunt sătul de aceste călătorii, și dacă nu m'am putut bucura de plăcerile vieții familiare până acum, n'a fost vina mea.

O știe ea bine aceasta, și știe asemenea, că micile supărări ce le văzuse în cașă tot din această cauză venise. De așa ceva nu se mai teme: cu toate aceste era un punct, asupra căruia a voit să revie, dar' li venia foarte greu: cum, ca față cuminte, datora supunere și respect către el, dar' nu să-i zică: „Te-ăș ruga să fit mai blînd cu mama nu cum ai fost până acum, să nu o năcă-

jești și să nu o superi... Această rugare n'ar păré stranie părinților? După ce își întoarse în diferite moduri aceste vorbe, zise atrăgînd pe tatăl seu și pe mamă-sa lângă ea:

— Vîd veți iubi mult, nu e așa?

Reîntorși acasă, Susana intră în odaia ei, își închise ușa cu cheia, apoi se desbrăcă iute. De cînd era în acea rușinoasă poziție nu-și lungise piretul dela corset, și purta rochiile așa cum 'i-le făcuse la începutul anotimpului, dar' adese-ori o stringea și abia se putea abțîre de a face mine, care ar fi tradat-o. Și în ziua aceasta mai mult ca ori-și-cînd a suferit și în mai multe rînduri s'a simțit aproape de leșin.

Și Camil nu vedea de loc aceste schimbări. Dar' nici tată-sau, nici mamă sa nu observase, dar' căte trebuia să suferă, abia îndrăsnia să șeară în picioare înaintea lor, și nici-odată nu se preumbla, cînd simțea că se uită la ea, dar' în curînd toata aceste vor spune adeveral.

Cînd? Cît timp încă, câte zile, câte oare mai trebuia să aștepte. Dacă ar fi avut în ogîndă ei o lingură mare s'ar fi privit și s'ar fi examinat, dar' n'avea decît o oglindă gioră atrînată într'un cuiu, și de cînd era la Dièlette nu s'a putut vedé încă întregă. Ea luă această agîndă, o puse pe un scaun într'o pozițiune bună, apoi se uită, se examină cu băgare de seamă. Vîzîndu-se, se îngrozî; nu-și putu închipui, cum nu vîd părinții ei, și cum pot să aibă o idee atât de greșită de supărările ei morale.

Nu mai avea timp de așteptare, cît de curînd, chiar a doua zi, trebuia să-și îndeplinească planul a treia zi ar fi prea tîrziu. Cînd 'și-a pus în gînd să se omoare, ne-

gîsînd alt izvor de scăpare, 'i-s'a părut lucrul ușor:

„Va muri, e bine! va muri și totul va fi fîrșit”. Dar' cînd vîzîu moartea așa aproape de ea, cînd li simțea mîna rece pe umăr, și împingîndu-o în mare, se simți slabă.

— Cum! așa curînd? Nu mai tîrziu, chiar acum, numai decît mîne.

Tineretea ei se rezolă. Învinovăți pe Camil, namîndu-l gâde, asasin; și 'i fu mîlt de cei-ce o iubiau, și care vor fi desperați. Noaptea aceea li fu grezavă: o agonie; li zise că e ne bună. Vînd să moară; cine mai face așa la 20 de ani? Peste noapte se scoborî din pat și merse la ușe, voi să cheme pe mamă-sa, să-i spună tot, și ele două vor găsi un mijloc de scapare. Dar' se oprî. Nu era altă scăpare decît a o mărita cu Camil, adevc sîrăcia, umilirea și în sine moartea iubitului ei.

A doua zi fu decisă, amîndă numai cu o zi, adevc nu va muri a doua zi, ci a trei zi; mai voi să mai fie încă o zi cu părinții ei.

Cînd auzi că se deschid ușile pe jos, se sculă, se îmbrăcă cu o rochie simplă, luă un șal și plecă. Nu se va mai arunca de unde își făcuse planul, o poate vedé cineva și o poate scăpa, li trebuia un loc pustiu, unde să fie la adăpost de ochii oamenilor, și o poate vedé cineva și o poate scăpa, li trebuia un loc pustiu, unde să fie la adăpost de ochii oamenilor, și acest loc era sigură că 'l va găsi pe stîncă. Eșînd din sat, apuca pe o potecă îngustă și în puțin timp fu la locul căutat, singură.

(Va urma).

fiante la cifra hotărâtă în primăvara anului 1901: de două sute opt-spre-zece milioane jumătate lei.

„Pentru-ca excedentele să fie întreținute cu prevedere și folos pentru Țeară și pentru a menține echilibrul bugetar în viitor, ministrul Meu de finance va propune modificările trebuincioase la legea comptabilității generale a Statului“.

„Sistemul actual al accizelor comunale pune pedici numeroase tranșacțiilor comerciale. Se va supune deliberărilor Domniilor-Voastre măsurile menite a înlătura aceste pedici și a asigura comunelor o situație financiară mai bună și mai stabilă.“

„Pentru a îmbunătăți și a ajuta folositoarea instituțiune a Bancilor populare, guvernul Meu va prezenta un proiect de lege care le va da o organizare temeinică.“

„Așezământul sănătos al finanelor va avea o înfruntare priincioasă și asupra dezvoltării intereselor noastre economice. Constat chiar de pe acum, cu plăcere, că lucrările portului Constanța, conduse cu energie de serviciul nostru tehnic, ca și acele ale căilor ferate, au dat exportului acestui an un avânt atât de însemnat, încât putem privi cu încredere dezvoltarea comerțului nostru maritim“.

„Pe lângă proiectele de legi rămase din sesiunea trecută, se vor propune diferite măsuri pentru a înlesni aplicarea exactă a legilor existente și buna funcționare a administrațiunii“.

„Reforma învățământului public, votată în sesiunea trecută, a început a fi aplicată, dând școlărilor o direcțiune practică, conformă trebuințelor Țerei și cerințelor unui Stat modern“.

Sărbările comemorative ale acestui an au produs în armată cea mai mare însuflețire spre muncă bărbătească. Oștirea își ardează progresul firesc; iar directivele date vor dezvolta tot mai mult — în conducători simțimentul datoriei și al răspunderii, — în armată conștiința că ea este nu numai apărătoarea ființei Statului, ci și odată o puternică instituțiune de cultură a poporului“.

„Domnilor Senatori,

„Domnilor Deputați,

„Pronia cerească a bine-cuvântat silințele Țerei pentru a învinge o situațiune de o greutate excepțională. Sunt convins, că animați de un patriotism luminat, veți urma și de aci înainte cu aceiași râvnă și abnegație munca, care a produs roade atât de îmbucurătoare și veți da guvernului Meu sprijinul necesar pentru a ajunge la țelul ce-l avem cu toții — fericirea scumpei noastre Patrii“.

„Dumnezeu să bine-cuvinteze lucrările Domniilor-Voastre“.

„Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă“.

Carol.

Președintele consiliului de miniștri, ministrul al războiului și ad interim al agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, D. A. Sturdza.

Ministrul justiției, Eug. Stătescu. Ministrul de interne, G. D. Pallade. Ministrul lucrărilor publice, C. I. Stoicescu. Ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, S. Haret.

Ministrul afacerilor străine, Ioan I. C. Brătianu.

Ministrul finanelor, E. Costinescu.

După terminarea citirei Mesajului, Majestatea Sa Regele părăsește sala Adunării; iar Corpurile legiuitoare proced îndată la începerea lucrărilor, pentru cari domniile senatori au trecut la localul Senatului.

## România, Bulgaria și Macedonia.

„Berliner Tagblatt“ primește o corespondență din Filipopole în care se explică cum s'a făcut apropierea româno-bulgară, cu toate diferențele ce existau înainte între ambele țări.

Rusia, zice corespondentul, și-a părăsit atitudinea sa care avea de scop ca să existe până la extrem, șovinismul bulgăresc și să amintește principatul într'un conflict cu Turcia și apoi să ia la un moment dat, o atitudine care să corespundă intereselor

sale. Schimbarea bruscă de front a Rusiei, a fost hotărâtă de impresiunea pe care a căpătat-o în Bulgaria marele duce Nicolae, despre exercitarea și dezvoltarea armatei bulgărești în timpul manevrelor dela Șipca.

Incidentul dela Șipca.

De asemenea joacă aci un mare rol, un incident care în timpul său nu a fost în deajuns băgat în seamă.

Tărnosirea bisericii dela Șipca trebuia făcută, după ordinul Țarului, de către clerul rus, de oare-ce fusese ridicată în onoarea căzuților ruși, cu bani rusești și de ingineri ruși.

În privința aceasta, cabinetul bulgar acceptase condițiunile.

Prințul Ferdinand și guvernul său, satisfăcuseră dorința Țarului, — nu tot așa însă, mitropolitul dela Starazagora din a cărui eparchie face parte Șipca. El protestă îndată când i-se făcu cunoscută dispozițiunea Văzând că primește răspunsul de la Mitropolitul se duse la Pasul. Și ca și chemând pe preoți, le porunci ca să păzească noaptea și ziua noua biserică și să nu permită de loc intrarea nici unui preot rus.

Astfel sosi ziua serviciului divin, preotul rus al bisericii din Șipca raportă Marelui Duce despre hotărârea Mitropolitului, tot de odată încununându-l și pe Prinț precum și pe Ministrul Președinte.

Amândoi se încercară ca să facă pe Mitropolit să cedeze; acesta însă răspunse:

Răspunsul Mitropolitului.

— Sunt aci în eparchia mea, pe pământ bulgar și deci reprezentantul cel mai înalt al bisericii autonome bulgare. Ca atare, grație puterii date mie de către Cel de Sus, voi excomunica pe oricare preot străin care ar vrea să facă serviciul divin sau pe oricare l'ar însoți.

Dacă cine-va vrea să mă oprească, cu forța dela serviciul divin, atunci voi opune forța forței.

La altar nu duce drumul decât peste cadavrul meu“.

Mitropolitul avu câștig de cauză. El oficiă serviciul divin și Rușii trebuiră să se mulțumească numai cu asistența.

Supărarea marelui duce.

Dar Marele Duce fu foarte rău impresionat de atitudinea Mitropolitului care se opunea unui ordin al Țarului, în numele bisericii sale autonome, precum și de atitudinea guvernului bulgar care capitulase în fața amenințării de excomunicare.

Numai teama de scandal opri pe Marelui Duce de a pica îndată și el își exprimă indignarea în contra acestei rase nerecunoscătoare și încăpăținate.

Prințul rămase, ca Suveran constituțional, în afară de această afacere, totuși ea făcu asupra lui un efect dureros.

Rusia, continuă corespondentul, a căpătat deci un avertisment cât de puțin sunt dispuși bulgarii să joace după muzica rusă.

„Mă veni și impresiunea rea a manevrelor pentru ca să determine noua atitudine a Rusiei față de Bulgaria“.

Principatul îi apără ca un element nesigur pe care nu poți să-l părăsești dar pe care trebuie să-l privești cu nelcredere.

Apropierea de România.

România fiind esclusă dela serbare, după ordinul Rusiei, venise acum momentul ca Rusia să se retragă în aparență dela politica balcanică și să lase statele balcanice în voia lor.

Cel din Sofia primiră un sfat binevoitor ca să înceteze cearta cu România și să pregătească Regelui Carol drumul pentru a-și face contra-visita.

Personal, cel doi Suverani ar fi dorit mai de mult să se înțeleagă, totuși au fost împedicați de către cabinetul bulgar care naviga în ape rusești.

Acuma Rusia se retrăsese, supărată; cabinetul bulgar caută să îndrepte lucrurile cu România, mai mult dintr'o atitudine ostilă Rusiei decât ascultând sfatul ei.

Corespondentul citează apoi ca întârire, a afirmațiilor și ipoteselor sale, ziarul oficioasă rusești în care se spune că comitetul macedonean a stricat buna înțelegere ce exista între Rusia și Turcia în unire cu cabinetele serbe și bulgare, relativ la aducerea reformelor în Macedonia — Numai o unire între toate popoarele balcanice poate să scape Macedonia, căci acolo au interese atât Sârbii cât și Bulgarii, cât și Românii și Grecii.

Politica rusească tinde la înlăturarea conflictelor între popoarele balcanice. — Înțelegerea din Ruscuc dovedește că mult s'a făcut deja în acest sens.

## Picnicul universitarilor din Cluj.

— 23 Nov. st. n. 1902.

Tinerimea universitară din Cluj, conform obiceiului din anii trecuți, s'a achitat și astă-dată de o plăcută datorință socială, oferind publicului român din loc și jur, o seară de petrecere — prin arangiarea unui picnic 23 Nov. st. n. 1902.

Deja cu săptămâni înainte se observă un viu interes față de această petrecere. Reușita a și satisfăcut la rindul său atât atât pe arangierii prevenitori, cât și pe publicul participant.

Petrecerea s'a ținut în Reduta orășenească din loc, — martoră a multor zile, pentru noi mai mult tiste, decât senine. — La orele 8 capela muzicei noastre naționale, avizul. În curând se încinse o petrecere animată, în care pe lângă dansurile moderne internaționale, am avut plăcuta ocaziune de a ne delecta în dansurile noastre naționale.

Reușita materială încă a fost îndestulătoare. Animația a ținut până la sfârșitul petrecerii, când cu plăcute impresii ne am depărțat cu toții pe la cămine, nutrind dorul de a reveri...

Dintre participanți, am remarcat prezența următoarelor prea genurile d'șoare: V. Roșescu, surorile Isacu, surorile Daraban, (Fecheteșă); M. Cutean, (Bistrița); V. Gail, (Săcuen); Elena Sfetea, (Brașov); C. Răssu, (Borgo-Ptund); surorile Podocaba, M. Mesarioș, (Turdu); M. Pop, (Cluj-Mănăstur); Melania Moldovan, (Brașov); E. Pădrea, M. Suten, surorile Toma. Emil. Isacu.

## NOUTĂȚI.

ARAD, 1 Decembrie n. 1902.

Bolnavul. Vineri simula pe pat boala, dar așa să vede că diagnosa de simulare a medicului comitatens îl cură. Sâmbătă deja își vizită prietenii din Arad și fu oaspele lui Moise Boșan în Curticiu, de unde s'a întors și-și consultează amicii din Arad.

Constatăm aici, că părintele Augustin Hamea a fost provocat prin doi amici ai săi să declare că se lapădă de Măglaș, dar le-a denegat cererea;

Constatăm că l'am provocat noi aici în coloanele acestei foi și a rămas mult la apelul nostru;

Constatăm, că l'a găzduit pe Măglaș în sfânta mănăstire;

Constatăm, că în Timișoara Măglaș este intimul casei protopopului Dr. Puticiu, care îl ospitează la masa sa atunci când face mărturie mincinoasă contra alesului episcop al bisericii.

Atâta deocamdată.

In atenția Ven. Consistor Aradan. Suntem rugați a publica următoarele:

„Afacerea constituirii Reuniunii înv. districtului din stânga Mureșului este și acum pendentă la Ven. Consistor Aradan. Vă rugăm să atrageți atenția celor în drept pentru ca să dea o soluție. Alegerea de president în persoana d-lui Dr. T. Putici se știe cum s'a făcut, căci toate abuzurile sunt arătate în recursul înaintat de colegul nostru Iuliu Vuia. Și vâzut-au cu toții orgiile făcute de adicții d-lui Putici, cari s'au inspirat nu de duhul frăției, al buneii înțelegeri și al intereselor învățătorești, ci vociferau din preajma butoaielor cu bere și au demonstrat în contra mecenatului Em. Ungureanu.“

„Este interes mare învățătoresc ca Ven. Consistor printr'un decis ori cercetare chiar, să limpezească situația și cei nedemni să fie puși la reson.“

Alegere. Ieri s'a făcut în Ternoava alegerea de preot, sub conducerea dlui preot Filip Leuca din Pâncota, care substituia pe dl protopop G. Popovici împedecat de boală a merge la fața locului.

Totul a mers în ordine și s'a ales cu majoritate de 145 voturi d. Gariul Popluca; ceilalți candidați au intrunit: T. Roxin 70 voturi ear' I. Mieluța 30.

Promoțiune. Dl Aurel Crăciunescu, stipendist al dieceșii Aradului la facultatea teologică din Cernăuți, a obținut gradul de doctor în științele teologice. Promoțiunea tinărului doctor în sf. teologie a avut loc, de lângă solemnitatea obișnuită, Joi, la

14/27 Noembrie, asistând un număr public și în deosebi fiind de față un mare număr de studenți români dela universitatea bucovineană.

Felicităm pe noul doctor și-și dorim muncă rodnică în viața publică.

— Se scrie din Cluj, că în 15 Noembrie n. a. c., a fost promovat la rangul de doctor în științele juridice la universitatea de acolo dl Ioan Micles, pretor în Sebeșul-săseșec.

Nou director al institutului de credit economic „Sălăgiana“. Din Jibou ni-se comunică, că în 18 c. la institutul de credit și economic „Sălăgiana“ din Jibou a fost ales de director dl Emmeric Pop, avocat în Cluj.

Regele Italiei dorește ca peatra fundamentală pentru statua lui Umberto să se pună în prezența împăratului Germaniei. Tot atunci se va serba în prezența ambilor domnitori punerea petrei fundamentale a statuii lui Goethe donată de împăratul Wilhelm. Statua va purta următoarea inscripție: Goethe, urbi et orbi vixit, Donum Imperatoris Germaniae.

„Știi măndro când ne iubeam“, este titlul unei nouă compozițiuni musicale pentru cor de bărbați de Timoteiu Popovic, profesor de muzică la seminarul Andreian, apărută de curând la tipografia W. Krefit (reproducere din „Amicul poporului“ pe anul 1903) și se poate căpăta dela autor în Sibiu cu prețul de 50 bani, 10 bani porto, franco.

Zmeu uriaș pentru observații meteorologice la polul Sud. — Expediția scoțiană spre polul Sud va avea un zmeu pentru a cerceta părțile înalte ale atmosferei. Zmeul e departe de a fi în forma celor cunoscute la noi, ci e în formă de ladă făcută din bete de bambus, lungă de 7 picioare, lată de 65 și groasă de 3. Lada e deschisă pe două laturi, iar pe celelalte e închisă cu o pânză subțire. Sfoara e legată de varga din mijloc și e de strună subțire de pian. Acest zmeu se poate urca ușor până la 1900 de metri și au de gând să-l urce până la 5000. Strângerea sfoarei nu se face cu vârtej întors cu mâna, ci cu motor electric. Instrumentele (tesmomentrul și higrometrul) sunt atârinate de sirme sub zmeu și arătările lor se înregistrează pe un sul rotitor învălit cu hârtie sensibilă fotografică.

Sfârșitul unei drame. Se știe că astă-vară tinărul și talentatul pictor francez Sindon a împușcat pe bancherul Lucian David. Drama s'a petrecut la stațiunea balneară Etretat.

La 29 Noembrie procesul pictorului s'a deschis în fața curții cu jurați din Rouen. Lume multă, chiar din străinătate, grăbise să asiste la desbaterea procesului atât de sensațional. Din desbatere rezultă că pictorul avusese relațiuni d' dragoste cu d-na David. Bărbatul înșelat cred a însă că pictorul face amor și cu fi-sa, în vârstă de 14 ani. A insultat deci pe pictor, ear acesta din răzbunare l-a împușcat. Curtea cu jurați l'a osândit pe Sindon la 10 ani temniță.

Moștenirea lui Krupp. Se auză din Essen: Fabrica Krupp trece în moștenirea fetei mai în vârstă alui Krupp, Berta, pe care până la ajungerea majorității o va reprezenta mamă-sa. Direcțiunea fabricii nu se va schimba. Doamna Krupp în numele fetei sale a dăruit pentru instituțiile filantropice ale fabricii 2 milioane marce, pentru funcționari 1 milion marce, ear orașului Essen pentru scopuri publice 1 milion marce. Executori testamentari alui Krupp s'au numit Hartman și Hauke membru în direcțiunea fabricii Krupp. Prin moartea lui Krupp procesele de calumnie nu se sfârșesc. Krupp a întentat procese nu numai ziarului „Vorwärts“ ci tuturor ziarelor cari au reproduș articolele calumniatoare.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Cel mai bun croiul

## Insoțirea Căltunurilor din Arad

Strada-Bisericeii (Palatul Minorităților).

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

### ghete pentru dame și bărbați,

cum și păpuși pentru băieți și fete, apoi ghete, comande și alte soiuri de încălțăminte, cizme de juft, veritabil rusec, cizme pentru vânători, ghete de Stîria.

Cele mai elegante ghete de promenadă, de dans și de casă.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt confecționate în propriile noastre ateliere, și mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri foarte moderate.

Trimitem și la casă ghete de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi reg. ung., aplicabil atât la ghete de dame, cât și la ghete pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri în diferite culori.

742 - 20

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai articli de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

A apărut:

# STROPÎ DE RÓUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

## „Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

**NÄDLAC** (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară, credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

Direcțiunea.

545 - 70

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ  
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

● Tot felul de lucrări tipografice ●

atingătoare de această bransă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE  
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

# Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI  
în ori-ce limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

● Diferite tipărituri pentru bănci ●

CĂRȚI DE VISITĂ  
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectuec prompt și consciincios.

CĂRȚI COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE